

Індивідуальна податкова консультація

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), розглянула звернення (...) щодо застосування окремих норм чинного законодавства та в межах компетенції повідомляє.

Платник повідомив, що є контролером контрольованої іноземної компанії (далі – КІК) (...) та здійснює фактичний контроль над іноземною компанією на підставі ведення перемовин щодо укладання правочинів юридичною особою та узгодження суттєвих умов таких правочинів, і на підставі здійснення операцій з банківськими рахунками юридичної особи, а також до 02.01.2026 володів 100% частки в іноземній компанії, 02.01.2026 відчужив 20% частки КІК на користь іншої непов'язаної фізичної особи, яка є резидентом України.

Враховуючи вищезазначене, платник податків просить надати індивідуальну податкову консультацію з питань:

1. Як треба визначити частки володіння для контролюючих осіб над юридичною іноземною особою, у разі, якщо фактичний контроль над таким КІК здійснюється однією фізичною особою-контролером?

2. Чи вірно розуміє платник, якщо фізична особа відчужує частку формально-юридичного контролю, але при цьому зберігає фактичний контроль, то така фізична особа продовжує володіти 100 % часткою над КІК?

3. Чи може платник визначити себе самостійно єдиною контролюючою особою щодо 100% частки у КІК з 02.01.2026, і вважати 20% частки володіння опосередковано через іншу особу?

4. У разі визнання платника єдиною контролюючою особою з 02.01.2026 року, чи вірно розуміє платник, що обов'язки контролера іноземної юридичної особи, а саме: подання звітності щодо КІК, подання повідомлень щодо КІК, сплата податків по КІК покладаються виключно на платника?

Щодо питань 1– 4

КІК визнається будь-яка юридична особа, зареєстрована в іноземній державі або території, яка визнається такою, що знаходиться під контролем фізичної особи – резидента України або юридичної особи – резидента України (п.п. 39².1.1 п. 39².1 ст. 39² Кодексу).

Відповідно до п.п. 39².1.2 п. 39².1 ст. 39² Кодексу з урахуванням положень ст. 39² Кодексу контролюючою особою є фізична особа або юридична особа – резиденти України, що є прямими або опосередкованими власниками (контролерами) КІК.

Зокрема, іноземна компанія визнається КІК, якщо фізична особа - резидент України або юридична особа - резидент України (контролююча особа):

а) володіє часткою в іноземній юридичній особі у розмірі більше ніж 50 відсотків, або

б) володіє часткою в іноземній юридичній особі у розмірі більше ніж 10 відсотків, за умови що декілька фізичних осіб - резидентів України та/або юридичних осіб - резидентів України володіють частками в іноземній юридичній особі, розмір яких у сукупності становить 50 і більше відсотків, або

в) окремо або разом з іншими резидентами України - пов'язаними особами здійснює фактичний контроль над іноземною юридичною особою.

Відповідно до п.п. 39².1.4 п. 39².1 ст. 39² Кодексу для цілей визначення володіння фізичною або юридичною особою відповідною часткою в іноземній юридичній особі усі права, що належать такій фізичній або юридичній особі, вважаються сумою часток, які:

належать такій фізичній або юридичній особі безпосередньо або опосередковано через інших осіб, у тому числі через утворення без статусу юридичної особи;

належать будь-яким пов'язаним особам такої фізичної або юридичної особи безпосередньо або опосередковано через інших осіб.

Розмір частки опосередкованого володіння розраховується:

у разі володіння через один ланцюг осіб, які володіють частками одна в іншій, - шляхом множення часток;

у разі володіння через кілька ланцюгів осіб, які володіють частками одна в іншій, - шляхом підсумовування часток у кожному такому ланцюгу.

При цьому для цілей розрахунку опосередкованого володіння, у разі якщо особа фактично володіє часткою в розмірі понад 50 відсотків (через один або кілька ланцюгів) над юридичною особою у ланцюгу, вважається, що фізична особа володіє часткою в такій юридичній особі у розмірі 100 відсотків.

Особа вважається такою, що володіє часткою в іншій юридичній особі, у разі:

володіння на підставі права власності, або якщо право власності на відповідну частку юридично належить іншим особам, які діють в інтересах такої особи.

В той же час, п.п. 39².1.6 п. 39².1 ст. 39² Кодексу визначено, що особа вважається такою, що здійснює фактичний контроль над юридичною особою, у разі, якщо така особа має можливість здійснювати суттєвий або вирішальний вплив на рішення такої юридичної особи щодо укладення угод, розпорядження активами та прибутком, припинення діяльності незалежно від юридичного оформлення такого впливу.

Для цілей ст. 39² Кодексу фактичний контроль встановлюється на підставі, зокрема, але не виключно, хоча б однієї з таких обставин:

а) надання особою зобов'язуючих вказівок органам управління юридичної особи;

б) ведення особою перемовин щодо укладення правочинів юридичною особою та узгодження суттєвих умов таких правочинів, які в подальшому лише формально затверджуються органами управління юридичної особи або виконуються органами управління юридичної особи без подальшого додаткового затвердження;

в) наявність у особи довіреності на здійснення суттєвих правочинів від імені юридичної особи, що видана на термін більш ніж один рік, та не передбачає попереднього погодження таких правочинів органами управління юридичної особи;

г) здійснення особою операцій за банківськими рахунками юридичної особи або наявність можливості блокувати операції за такими рахунками;

г) зазначення особи в якості засновника (бенефіціара, фактичного вигодонабувача) юридичної особи під час відкриття рахунків такою юридичною особою, крім випадків, якщо активи такої юридичної особи є частиною активів трасту, фонду, установи, іншого утворення без статусу юридичної особи, засновником (бенефіціаром, фактичним вигодонабувачем) якого є така особа.

Положення цього підпункту не застосовуються до фізичної особи, яка виконує посадові обов'язки директора чи іншої посадової особи юридичної особи відповідно до її статутних документів, та/або до фахівців у галузі права, аудиту, бухгалтерського обліку, довірчого управління власністю, які діють на користь та в інтересах такої юридичної особи з дотриманням належних професійних стандартів (зокрема, але не виключно, адвокати, аудитори, трастові керуючі, протектори, гарантори, енфорсери, менеджери фондів, страховщики).

У разі якщо зазначені в цьому абзаці особи діють на користь та в інтересах фізичної особи, виконуючи, при цьому, обов'язкові до виконання вказівки такої фізичної особи, вважається, що така фізична особа здійснює фактичний контроль над юридичною особою.

Відповідно до п.п. 39².2.1 п. 39².2 ст. 39² Кодексу якщо одна фізична особа володіє часткою або контролює частку в розмірі 25 і більше відсотків у контрольованій іноземній компанії спільно з іншими фізичними особами, та при цьому жодна з осіб самотійно не визначить себе контролюючою особою щодо такої частки у повному розмірі, вважається, що всі зазначені особи є контролюючими особами для контрольованої іноземної компанії у рівних частках (незалежно від того, чи досягає розмір частки кожного з них 25 відсотків).

З огляду на зазначене, фізична особа – резидент України, яка володіє часткою або контролює частку у КІК спільно з іншими фізичними особами, має право визнати себе контролюючою особою в повному розмірі щодо такої іноземної компанії та розмір її частки буде вважатись сума часток, які належать такій фізичній особі та її пов'язаній особі.

Разом з тим, згідно з п.п. 39².2.3 п. 39².2 ст. 39² Кодексу скоригований прибуток КІК, який було включено до об'єкта оподаткування однієї

контролюючої особи в порядку, передбаченому Кодексом, не може бути повторно включено до об'єкта оподаткування іншої контролюючої особи або контролюючих осіб.

Пунктом 39².5 ст. 39² Кодексу встановлені вимоги щодо складання та подання Звіту про КІК. Зокрема, п.п. 39².5.2 п. 39².5 ст. 39² Кодексу передбачено, що контролюючі особи зобов'язані подавати звіт про КІК до контролюючого органу одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи або податкової декларації з податку на прибуток підприємств за відповідний календарний рік засобами електронного зв'язку в електронній формі з дотриманням вимог законів України «Про електронні документи та електронний документообіг» та «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги».

До звіту про КІК в обов'язковому порядку додаються завірені належним чином копії фінансової звітності КІК, що підтверджують розмір прибутку КІК за звітний (податковий) рік. Якщо граничні строки підготовки фінансової звітності у відповідній іноземній юрисдикції спливають пізніше граничних строків подання річної декларації про майновий стан і доходи або податкової декларації з податку на прибуток підприємств, такі копії фінансової звітності КІК подаються разом із річною декларацією про майновий стан і доходи або податковою декларацією з податку на прибуток підприємств за наступний звітний (податковий) період.

Тобто, контролююча особа зобов'язана подати звіт про КІК одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи за відповідний календарний рік. До звіту про КІК в обов'язковому порядку додаються завірені належним чином копії фінансової звітності КІК.

Таким чином, якщо фізична особа – резидент України, в даному випадку (...), визнає себе контролюючою особою по відношенню до іноземної компанії (...) в розмірі 100 відсотків за 2026 рік, обов'язок подання Звіту про КІК одночасно з поданням річної декларації про майновий стан і доходи за відповідний календарний рік виникає виключно у контролюючої особи. До звіту про КІК в обов'язковому порядку додаються завірені належним чином копії фінансової звітності КІК по іноземній компанії (...) за відповідний період.

Варто зазначити, що кожен конкретний випадок застосування положень Кодексу здійснюється на підставі аналізу деталізованої інформації та її документального підтвердження, з урахуванням усіх фактичних обставин та підстав.

Відповідно до п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.